

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น / วิชาชีพชาวบ้าน
ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

กองสวัสดิการสังคม
องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ

คำนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงสู่ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป

กองสวัสดิการสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ จึงได้จัดทำ “ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ปรากฏชาวบ้าน ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร” ขึ้น เพื่อรวบรวม เผยแพร่ และ ประชาสัมพันธ์ ผู้มีความรู้ความสามารถภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลชุดนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ ประชาชน ตลอดจนผู้ที่เข้าท่องเที่ยวเยี่ยมชมในพื้นที่ต่อไป

กองสวัสดิการสังคม
องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ
มิถุนายน ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน	๑
ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน	๑ - ๒
ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓
ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน	๓ - ๔
ด้านแพทย์แผนไทย	
- นายมนัส สุทธิกาศ	๗ - ๙
ด้านศิลปกรรม	
- นายจเร สมุทรธารักษ์	๑๐ - ๑๒
ด้านหัตถกรรม	
- นางสาวบัว อินทนิล	๑๓ - ๑๗
ด้านเกษตรกรรม	
- นางสาวรัตนา บุญอาจ	๑๘ - ๑๙
ด้านศาสนพิธีกร	
- นายชาติ นรการ	๒๐ - ๒๑

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้งระบบทุกด้าน

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลิตผลงานของบุคคล อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาคำถามดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละด้านนั้น ๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้านคือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ความคิด เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive system ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่วิถีชีวิตและนักมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการบงการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

ความรู้ มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปรากฏอยู่ในแนวคิด ทฤษฎี ญาณวิทยา ที่ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่าความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้นความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

ความเชื่อ เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่งความเชื่อก็คือความศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา

ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของการจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

ความเห็น คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบแล้ว จึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรจะแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการ ด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และจิตใจ

ความสามารถ หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและจิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชนย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับเนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้นความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ภายในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไขป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไป ตามที่ตนเองหรือชุมชนต้องการ ดังนั้น องค์ประกอบของภูมิปัญญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เกิดคุณค่าแก่สภาพภูมิใจซึ่งได้แก่ ความคิดที่เกิดจากการจินตนาการจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคม ความรู้อาจเกิดจากภูมิความรู้ที่ได้จากการทดสอบทดลองหลายครั้งจนได้ความรู้ที่แท้จริง ความเชื่อถืออันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีบาปบุญคุณโทษ และจิตวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้องค่านิยมที่คนในสังคมให้การยกย่องเชิดชูว่าเป็นสิ่งดีงาม ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้มีการสืบทอดแก่ลูกหลาน ความเห็นที่เกิดจากพิจารณารอบคอบจากชุมชน จนเกิดการยอมรับด้วยความจริงใจ ความสามารถอันเกิดจากพรสวรรค์หรือจากการฝึกฝนจนสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ ความฉลาดไหวพริบการแก้ไข เช่นกัน ย่อมเกิดขึ้นจากจินตนาการ ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และค่านิยม การสังสมประสบการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จนสามารถสร้างองค์ความรู้ และสังเคราะห์ใหม่ให้มีความก้าวหน้าและนำมาใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประการ คือ

ความรู้และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้านมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

การสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจาย ความรู้ ความรู้นั้นไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชนสั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

การสร้างสรรค์และปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดมา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

อาจแบ่งประเภทกลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการเกษตรกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์ การเกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร

ด้านอาหาร

ด้านหัตถกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีผลงานในสิ่งที่ทำด้วยมือ เช่น การจักสาน ทอ การช่าง การทอผ้า การแกะสลัก เป็นต้น

ด้านดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเล่นดนตรี การขับร้อง การฟ้อนรำ การคิดวิธีการเล่นพื้นบ้าน หมอลำ การเล่านิทาน ลิเก เพลง เป็นต้น

ด้านจิตรกรรม คือ การวาดภาพฝาผนัง การเขียนภาพลงบนผ้า การสักลาย ฯลฯ

ด้านประติมากรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้น แกะสลัก การหล่อ เช่น หล่อพระพุทธรูป ปั้นโอ่ง สลักลวดลาย ประดับต้นเทียน สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

ด้านสถาปัตยกรรม คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลพระภูมิ ฯลฯ

ด้านการสาธารณสุข คือ ผู้มีความรู้ ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการใช้ยาสมุนไพร การรักษาโรคแผนโบราณ การรักษาสุขภาพอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร หมอนวดแผนโบราณ เป็นต้น

ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ผู้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติของโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ด้านภาษาและวรรณกรรม ผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการแต่งวรรณกรรมพื้นบ้าน การคิดประดิษฐ์อักษรภาษาถิ่น การสืบสารอักษรโบราณ วรรณกรรมท้องถิ่น ฯลฯ

ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่น ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ได้ภูมิปัญญาหรือผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านต่อไปนี้

๑) ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น หมอสูตรขวัญ การกว่นข้าวทิพย์

๒) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานด้านโหราศาสตร์หรือหมอดู ฯลฯ

๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มีผลงานในการปฏิบัติตามขนบประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ

แบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น **หมอพั้นบ้าน**
๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้าน
- ☐ ด้านเกษตรกรรม
 - ☐ ด้านหัตถกรรม
 - ☐ ด้านอุตสาหกรรม
 - ☒ **ด้านการแพทย์ไทย**
 - ☐ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ☐ ด้านศิลปกรรม
 - ☐ ด้านภาษาและวรรณกรรม
 - ☐ ด้านอื่น ๆ (ระบุ).....
๓. ชื่อ-สกุล **นายมนัส สุทธิภาค**
๔. ข้อมูลส่วนบุคคล **เกิดวันที่ - - ๒๕๔๒**
ที่อยู่ปัจจุบัน ๖๐๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
๕. โทรศัพท์ **๐๙๓-๑๘๑๗๕๐๔**
๖. ปีที่ดำเนินการ **ปี พ.ศ. ๒๕๐๙**
๗. รางวัลที่ได้รับ
- ๗.๑ ปีที่ได้ **ปี พ.ศ. ๒๕๖๒**
หมอไทยดีเด่น ระดับเขต กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๘. วัตถุประสงค์

หมอพื้นบ้านที่ตั้งใจช่วยรักษาผู้ที่มีรายได้น้อย ไม่มีสวัสดิการด้านการรักษาสุขภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙

๙. รายละเอียด

หมอแบนที่ชาวบ้านเรียกขานนั้น คือ นายมนัส สุทธิภาค หมอพื้นบ้านที่มีประสบการณ์ในการรักษาที่เกี่ยวกับกระดูก นวดจับเส้น เริ่ม งามวัด ไผ่ลามาทุ่ง ฟัน เป่ารักษา กลาก ผีทุกชนิด งูกัด โดยมีการถ่ายทอดความรู้จากพ่อและตำราที่ตกทอดกันมา โดยมีวิธีการรักษา เช่น เป่า ฟัน นวด ใช้ ยาสมุนไพร ใช้น้ำมันมะพร้าว เทียนน้ำมัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับใบประกอบโรคศิลปะ สาขาเวชกรรมไทย ประเภท(ค) พทว. ๑๙๐๕๙ และได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพหมอพื้นบ้านในการดูแลผู้ป่วยกระดูกหัก ปี ๒๕๕๘ ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีการอุทิศตนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการแพทย์แผนไทย ด้านภูมิปัญญา ด้านสุขภาพ เผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยให้แก่นักเรียน ประชาชนทั่วไป ตลอดจนแพทย์แผนไทยรุ่นใหม่ ๆ จนได้รับรางวัลหมอไทยดีเด่น ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ดังนี้

๑. หมอไทยดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๖๑
๒. หมอไทยดีเด่น ระดับเขต ปี ๒๕๖๑
๓. หมอไทยดีเด่น ระดับภาคเหนือ ปี ๒๕๖๑
๔. หมอไทยดีเด่น ระดับจังหวัด ปี ๒๕๖๒
๕. หมอไทยดีเด่น ระดับเขต ปี ๒๕๖๒
๖. หมอไทยดีเด่น ระดับภาคเหนือ ปี ๒๕๖๒

๑๐. สถานที่ติดต่อ

พิกัด ๑๖.๑๙๕๒๓๐, ๑๐๐.๕๘๐๔๒๔

๑๑. รูปภาพประกอบ

แบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น **ดนตรีไทย**
๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้าน
- ☐ ด้านเกษตรกรรม
 - ☐ ด้านหัตถกรรม
 - ☐ ด้านอุตสาหกรรม
 - ☐ ด้านการแพทย์ไทย
 - ☐ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ☒ **ด้านศิลปกรรม**
 - ☐ ด้านภาษาและวรรณกรรม
 - ☐ ด้านอื่น ๆ (ระบุ).....
๓. ชื่อ-สกุล **นายจเร สมุทรธำรักษ์**
๔. ข้อมูลส่วนบุคคล **เกิดวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘**
ที่อยู่ปัจจุบัน **๓๖๖/๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร**
๕. โทรศัพท์ **๐๘๙-๙๕๙๗๘๐๒**
๖. ปีที่ดำเนินการ **ปี พ.ศ. ๒๕๖๐**
๗. รางวัลที่ได้รับ
- ๗.๑ ปีที่ได้ **ปี พ.ศ. ๒๕๕๗**
ชื่อรางวัล **วัฒนคุณาธร เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ ด้านศิลปะ ประเทพบุคคล**

๘. วัตถุประสงค์

ถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทยให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่
โดยไม่หวังผลตอบแทน

๙. รายละเอียด

ครูจเร จบการศึกษาด้านเกษตร แต่ด้วยใจรักดนตรีไทยจึงได้
ศึกษาหาความรู้ด้านดนตรีไทยจนเชี่ยวชาญเครื่องดนตรีทุกชนิด
เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จ
มาเป็นประธานเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอ
ทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ครูจเร ได้นำวง
เครื่องดนตรีไทยซึ่งมีเด็ก ๆ ที่ครูจเรสอนมาแสดงถวาย จนพระองค์ท่าน
ได้ตรัสกับครูจเรว่า “ฝากด้วยนะ” ซึ่งในความหมายนั้น คงจะหมาย
ถึงว่า ให้ครูจเรนั้นได้ถ่ายทอดงานดนตรีไทยให้แก่เยาวชนเพื่อสืบทอด
ต่อไป จนทำให้ครูจเรเกิดความรู้สึกตื่นตัว และเกิดแรงบันดาลใจ ที่จะ
ถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทยให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่โดย
ไม่หวังผลตอบแทน จนมีลูกศิษย์มากมาย และได้มีโอกาสนำเด็ก ๆ
ไปแสดงในงานสำคัญ ๆ หลายงาน เช่น ในงานรัฐพิธีต่าง ๆ ที่หน่วยงาน
รัฐจัดขึ้น และได้มีผู้ว่าจ้างไปแสดงในงานต่าง ๆ เป็นประจำ ทำให้เด็ก ๆ
มีรายได้ และมีบางคนทำเป็นอาชีพประจำ จนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗
กระทรวงวัฒนธรรมได้มอบรางวัล “วัฒนธรรมคุณ” สำหรับผู้ทำคุณประโยชน์
ด้านศิลปะ ประเภทบุคคล แต่ครูจเร

๑๐. สถานที่ติดต่อ

พิกัด ๑๖.๑๖๑๕๙๐, ๑๐๐.๕๗๔๐๖๖

๑๑. รูปภาพประกอบ

แบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น **ผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา**
๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้าน
- ☐ ด้านเกษตรกรรม
 - ☒ ด้านหัตถกรรม
 - ☐ ด้านอุตสาหกรรม
 - ☐ ด้านการแพทย์ไทย
 - ☐ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ☐ ด้านศิลปกรรม
 - ☐ ด้านภาษาและวรรณกรรม
 - ☐ ด้านอื่น ๆ (ระบุ).....
๓. ชื่อ-สกุล **นางสายบัว อินทนิล**
๔. ข้อมูลส่วนบุคคล **เกิดวันที่ - - ๒๔๙๕**
ที่อยู่ปัจจุบัน ๕๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
๕. โทรศัพท์ **๐๘๗-๘๔๓๖๙๘๓, ๐๖๓-๖๘๐๘๑๔๗**
๖. ปีที่ดำเนินการ **ปี พ.ศ. ๒๕๔๓**
๗. รางวัลที่ได้รับ
- ๗.๑ ปีที่ได้ **ปี พ.ศ. ๒๕๕๒**
จังหวัดพิจิตร มอบโล่ประกาศเกียรติคุณ “สตรีผู้ประกอบการอาชีพอิสระดีเด่น เนื่องในวันสตรีสากล ประจำปี ๒๕๕๒”

๗.๒ ปีที่ได้
ชื่อรางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙
ประกาศนียบัตร OTOP ระดับห้าดาว ประเภท ของใช้ ของตกแต่ง
ของที่ระลึก

๗.๓ ปีที่ได้
ชื่อรางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒
ประกาศนียบัตร OTOP ระดับห้าดาว ประเภท ผ้า เครื่องแต่งกาย

๗.๔ ปีที่ได้
ชื่อรางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔
ใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดพิจิตร

๗.๕ ปีที่ได้
ชื่อรางวัล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕
ประกาศนียบัตร OTOP ระดับห้าดาว ประเภท ผ้า และเครื่องแต่งกาย

๘. วัตถุประสงค์

การนำวัตถุดิบผักตบชวาที่อยู่ในธรรมชาติมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ โดยภูมิปัญญาชาวบ้านในรูปแบบกระเป๋าต่าง ๆ รูปทรงที่หลากหลาย สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชน ปัจจุบันเป็นสินค้าโอท็อประดับห้าดาว มีลูกค้าสั่งซื้อทั่วประเทศในราคาที่ย่อมเยา

๙. รายละเอียด

กระเป๋ารูปทรงหลากหลายมากกว่า ๑๐ รูปแบบ ราคาเริ่มต้นหลักร้อยถึงหลักพันต้น ๆ

๑๐. สถานที่ติดต่อ

พิกัด ๑๖.๑๙๕๐๘๖, ๑๐๐.๕๔๘๐๖๖

๑๑. รูปภาพประกอบ

แบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น **สารไล่แมลง และฮอร์โมนน้ำ**

๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้าน

☒ ด้านเกษตรกรรม

☐ ด้านหัตถกรรม

☐ ด้านอุตสาหกรรม

☐ ด้านการแพทย์ไทย

☐ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

☐ ด้านศิลปกรรม

☐ ด้านภาษาและวรรณกรรม

☐ ด้านอื่น ๆ (ระบุ).....

๓. ชื่อ-สกุล **นางสาวรัตนา บุญอาจ**

๔. ข้อมูลส่วนบุคคล **เกิดวันที่ - - ๒๕๔๒**

ที่อยู่ปัจจุบัน ๓๑๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๕. โทรศัพท์ **๐๙๔-๑๙๒๖๕๑๓**

๖. ปีที่ดำเนินการ **ปี พ.ศ. ๒๕๕๔**

๗. รางวัลที่ได้รับ **-**

๘. วัตถุประสงค์

ทำผลิตภัณฑ์ไล่แมลงเพื่อใช้เอง

๙. รายละเอียด

ป้ารัตนา(ป้าหนู) ได้ศึกษาการทำฮอร์โมนน้ำ จากหน่วยงานรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เป็น สารไล่แมลง สารกำจัด ปลวก และสารอีม์ม เพื่อใช้เองและแบ่งให้สมาชิกในกลุ่มบ้านใกล้เคียง ได้ลองนำไปใช้ ปรากฏว่าใช้ได้ดี จึงได้ผลิตเพื่อการค้า และได้รับการรับรอง เป็นสินค้าโอท็อป และจำหน่ายในราคาไม่แพงเพียงขวดละ ๒๐-๓๐ บาทเท่านั้น

๑๐. สถานที่ติดต่อ

พิกัด ๑๖.๑๗๖๘๙๕, ๑๐๐.๕๗๙๙๖๕

๑๑. รูปภาพประกอบ

แบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. ชื่อ ผู้ผลิตภูมิปัญญาท้องถิ่น **ศาสนพิธีกร**
๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้าน
- ☐ ด้านเกษตรกรรม
 - ☐ ด้านหัตถกรรม
 - ☐ ด้านอุตสาหกรรม
 - ☐ ด้านการแพทย์ไทย
 - ☐ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ☐ ด้านศิลปกรรม
 - ☐ ด้านภาษาและวรรณกรรม

☒ ด้านอื่น ๆ (ระบุ) ศาสนพิธีกร

๓. ชื่อ-สกุล **นายชาติ นรการ**
๔. ข้อมูลส่วนบุคคล **เกิดวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๘**
ที่อยู่ปัจจุบัน ๒๗๐ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
๕. โทรศัพท์ **๐๘๗-๗๓๑๓๔๔๗**
๖. ปีที่ดำเนินการ **ปี พ.ศ. ๒๕๖๑**
๗. รางวัลที่ได้รับ
- ๗.๑ ปีที่ได้ **-**
- ชื่อรางวัล **-**
๘. วัตถุประสงค์

ผู้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ นั้น ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ด้านนี้ ค่อนข้างหายาก นายชาติ นรการ อดีต เคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน เร่งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้ศึกษาหาความรู้ จดจำ ผูกฝน ด้านประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือเจ้าภาพในงานต่าง ๆ

๙. รายละเอียด

นายชัช นรกร หรือที่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า “ก้านชัช” ได้ศึกษาความรู้ด้านการประกอบพิธีกรรมมาตั้งแต่อายุได้ ๑๓ ปี ได้รับการอบรมสั่งสอนจากพระ จากครูอาจารย์ ได้ฝึกฝนจนมีประสบการณ์จดจำรายละเอียดงานต่าง ๆ จนชำนาญ จนได้เป็นมัคนายกประจำวัด และได้มีโอกาสประกอบพิธีกรรมในต่าง ๆ เช่น งานแต่งงานบวช งานศพ งานบุญ งานวัด และงานที่เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา ชาวบ้านเห็นในความสามารถจึงได้เชิญไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาจนถึงปัจจุบัน

๑๐. สถานที่ติดต่อ

พิกัด ๑๖.๑๙๑๘๙๗, ๑๐๐.๕๗๑๓๐๓

๑๑. รูปภาพประกอบ

กองสวัสดิการสังคม
องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ